

Soạn bài Tổng kết phần Tiếng Việt: Hoạt động giao tiếp bằng ngôn ngữ siêu ngắn

Luyện tập

Câu 1 (trang 181 sgk Ngữ văn 12 Tập 2):

Trong đoạn trích trên, sự đổi vai luân phiên lượt lời liên tục diễn ra giữa hai nhân vật lão Hạc và ông giáo. Khi lão Hạc đóng vai người nói thì ông giáo đóng vai người nghe và ngược lại.

Những đặc điểm của giao tiếp ở dạng ngôn ngữ nói thể hiện qua những chi tiết:

- Cuộc giao tiếp có ngữ cảnh cụ thể: ở nhà ông giáo, sau khi lão Hạc bán chó.
- Các nhân vật sử dụng ngôn ngữ chung của toàn xã hội, có sự phụ trợ của các biểu hiện bên ngoài. (“mặt lão...co rúm lại”, “những vết nhăn xô lại với nhau”).

Câu 2 (trang 181 sgk Ngữ văn 12 Tập 2):

- Hai nhân vật giao tiếp là những người láng giềng nên có quan hệ thân cận.

+ Lão Hạc là một lão nông nghèo khổ, cô đơn, vợ chết, anh con trai bỏ đi làm ăn xa. Lão Hạc chỉ có "Cậu vàng" là "người thân" duy nhất.

+ Ông giáo là một trí thức nghèo sống ở nông thôn. Hoàn cảnh của ông giáo cũng hết sức bi đát.

- Về tuổi tác thì lão Hạc ở vị thế trên, nhưng về nghề nghiệp và thành phần xã hội thì ông giáo lại ở vị thế cao hơn. Do vậy, hai người luôn nể trọng, quý mến nhau.

- Sự chi phối của những điều đó đến nội dung và cách thức nói trong lượt lời đầu tiên của lão Hạc:

+ Dù hơn tuổi nhân vật ông giáo nhưng để bày tỏ tình cảm quý mến, sự trân trọng đối với nhân vật này, lão Hạc gọi nhân vật này bằng “ông” – “ông giáo”.

+ Sự thân mật, gần gũi được thể hiện qua việc khi bán chó xong, lão Hạc chạy sang nhà ông giáo để “báo ngay”.

Câu 3 (trang 181 sgk Ngữ văn 12 Tập 2):

Câu có hai thành phần nghĩa:

- Nghĩa sự việc: Con chó biết việc nó bị chết.

- Nghĩa tình thái: lão Hạc bộc lộ sự xót thương, dằn vặt và ân hận của lão Hạc khi thấy con chó lâm vào cảnh khốn cùng (gọi con chó là “cu cậu”, lời nói ghen ngào như một tiếng khóc).

Câu 4 (trang 181 sgk Ngữ văn 12 Tập 2):

Sự khác biệt giữa hai hoạt động giao tiếp được thể hiện:

- Hoạt động giao tiếp giữa hai nhân vật là ở dạng nói và nói trực tiếp. Do vậy, sự luân phiên lượt lời có thể liên tục diễn ra, hoạt động giao tiếp diễn ra theo cả hai chiều.

- Hoạt động giữa Nam Cao và người đọc là ở dạng viết - đọc và là giao tiếp gián tiếp. Đây là sự giao tiếp một chiều: chỉ có người đọc đọc được những tư tưởng, tình cảm của nhà văn.

Mời bạn đọc cùng tham khảo thêm <https://vndoc.com/tai-lieu-hoc-tap-lop-12>

vndoc

VnDoc - Tài liệu, văn bản pháp luật, biểu mẫu miễn phí